

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk	Behandeld door:	Telefoon	Bijlagen:
		0086236266	Jeroen Jansen, Fabian Schurink	(0512) 386 222	

Onderwerp:

Afdoening motie individuele inkomenstoeslag

Beetsterzwaag, 25 november 2025

Verzonden op: 27 november 2025

Geachte raad,

Tijdens de raadsvergadering van 7 juli 2025 heeft u een motie over de individuele inkomenstoeslag aangenomen. Deze motie is ingediend door de fracties Opsterlands Belang, PvdA en ChristenUnie.

Wij vinden de gedachte achter de motie sympathiek. Daarom we de mogelijkheden uitgebreid onderzocht. Via deze brief leggen wij uit hoe we met deze motie zijn omgegaan. Wij beschouwen hiermee de motie als afgedaan.

Toelichting afdoening motie

De motie over de individuele inkomenstoeslag roept het college op om:

- De inkomensgrens voor de individuele inkomenstoeslag te verhogen van 100% naar 110% van de bijstandsnorm en hiervoor een voorstel uit te werken;
- Bij de uitwerking de effecten van de armoedeval expliciet te onderzoeken en daar bij de uitvoering rekening mee te houden.
- Dit voorstel op te nemen in de Begroting 2026 en daarbij aan te geven hoe dit financieel wordt gedekt, met maximaal een uitzetting van 100.000 euro als dat nodig is.

De afgelopen periode heeft het college naar aanleiding van deze motie onderzoek gedaan. Daarbij hebben we gekeken naar de haalbaarheid en de uitvoerbaarheid van het vergroten van de doelgroep voor de individuele inkomenstoeslag. We lichten onze bevindingen stapsgewijs toe:

Het vraagt extra inzet van de uitvoering

Er zijn in Opsterland (naar raming) ongeveer 250 huishoudens met een langdurig laag inkomen tussen 100% en 110% van de bijstandsnorm. Het is voor deze doelgroep niet mogelijk om de individuele inkomenstoeslag ieder jaar (dit doen we wel voor bijstandsgerechtigden) ambtshalve uit te betalen. Dit komt doordat het inkomen van deze inwoners niet automatisch (zoals bij inwoners met een bijstandsuitkering wel het geval is) bij ons bekend is. Dit betekent dat bij vergroting van de doelgroep, deze inwoners ieder jaar opnieuw een aanvraag moeten doen voor de individuele inkomenstoeslag.

Dit geeft extra werk voor de gemeentelijke uitvoering en betekent concreet dat er qua formatie voor het Gebiedsteam structureel een halve FTE bij moet. We kunnen deze extra personele inzet niet betalen vanuit het huidige personeelsbudget voor het gebiedsteam. Per jaar levert dit een extra kostenpost op van circa 50.000 euro personeelskosten.

Het is financieel niet haalbaar

Het huidige budget (en ook de kosten) voor de individuele inkomenstoeslag is 100.000 euro. De geraamde kosten van het vergroten van de doelgroep voor de individuele inkomenstoeslag zijn ongeveer 160.000 euro. Dit bedrag bestaat uit 110.000 euro extra toeslag. Daarnaast moeten we (zoals gesteld) rekening houden met 50.000 euro uitvoeringskosten. Dit bedrag is hoger dan de maximale uitzetting van het budget dat in de motie wordt genoemd (maximaal 100.000 euro).

De motie roept op om eerst te kijken of het vergroten van de doelgroep voor de individuele inkomenstoeslag budgetneutraal kan. Door de toeslag te verlagen naar bijvoorbeeld 400 euro of door met budgetten te schuiven binnen het Sociaal Domein. Het verlagen van de toeslag levert onvoldoende financiële ruimte op. Een verlaging van de toeslag met 50 euro per huishouden (per jaar) zou bijvoorbeeld slechts een besparing van 25.000 euro opleveren. Daarnaast is er binnen de andere budgetten binnen het Sociaal Domein geen ruimte om te schuiven in het budget, zodat het budget voor de individuele inkomenstoeslag groter wordt. Ook vanuit de rest van de gemeentelijke begroting is er geen financiële ruimte. De toeslag moet worden betaald vanuit de algemene middelen; we ontvangen hier geen specifieke vergoeding voor vanuit het Rijk. Het college constateert dat de motie binnen de gestelde kaders niet haalbaar is, omdat er geen middelen zijn om het budget voor de individuele inkomenstoeslag te vergroten.

Het effect op de armoedeval is onzeker

De motie roept op om bij de uitwerking hiervan te onderzoeken wat het effect is op de armoedeval (van het vergroten van de doelgroep voor de individuele inkomenstoeslag). Uit ons onderzoek blijkt dat we hier geen eenduidig antwoord op kunnen geven. In de basis telt de toeslag niet mee voor het belastbaar inkomen van de Belastingdienst. Op dit punt zijn er dus geen gevolgen voor de armoedeval.

Wel is het zo (net als bij alle inkomensafhankelijke toeslagen) dat het vergroten van de doelgroep tot gevolg kan hebben dat iemand met een inkomen van circa 109% van de bijstandsnorm, in de praktijk netto meer overhoudt dan iemand die net boven de 110% zit. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de prikkel om (meer) te gaan werken, omdat op individueel niveau inwoners er qua inkomen netto op achteruit kunnen gaan. Door het complexe systeem van belastingen en toeslagen is het niet mogelijk om hier voor de gehele doelgroep één beeld van te schetsen. Het hangt echt van de situatie per huishouden af of dit scenario van toepassing is of niet.

Conclusie

Het college stelt voor om deze motie voor de individuele inkomenstoeslag verder niet uit te voeren. Dit betekent concreet dat het budget voor deze toeslag niet wordt vergroot en dat de verordening niet wordt aangepast. Het belangrijkste argument voor dit voorstel is dat het financieel niet haalbaar is om deze motie uit te voeren. Een belangrijk onderdeel van het benodigde budget voor de uitvoering van deze motie is het organiseren van extra formatie in het Gebiedsteam. Ook hiervoor zien wij geen (financiële) mogelijkheden. Ook kan de vergroting van de doelgroep er in individuele gevallen voor zorgen dat inwoners te maken krijgen met de armoedeval, waarbij bijvoorbeeld de prikkel om meer te gaan werken wordt weggenomen.

Wanneer u over deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Fabian Schurink via 0512-386 222 of via fabian.schurink@opsterland.nl.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

Sandra van 't Hooge

Andries Bouwman